

KAKO UŽIVATI U ŽIVOTU I POSLU

DEJL KARNEGI

Prevela Nataša Andrić

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2012.

Verovatno četrdeset posto vremena potrebnog za buđenje provodite radeći. Uživajte li u tome onoliko koliko biste mogli?

Knjiga *Kako uživati u životu i poslu* ispunjena je inspirativnim pričama ljudi – od domaćica do milionera – koji su pobedili dosadu, frustracije i umor, i počeli da vode uspešan i ispunjen život. Proverene tehnike Dejla Karnegija pomogle su milionima ljudi da razviju osećaj za harmoniju i smisao, i da savladaju tajne vrhunskog uspeha:

- Saznajte koje su četiri radne navike presudne za uspeh;
- Otkrijte šta vas zamara i šta možete preduzeti;
- Ako želite da sakupite med – ne prevrćite košnicu;
- Pokažite iskreno, otvoreno uvažavanje – nemojte kritikovati, osuđivati ili se žaliti;
- Istinski se zainteresujte za druge ljude;
- Indirektno skrenite drugima pažnju na greške i dozvolite im sačuvaju obraz.

Inspirativne i praktične tehnike Dejla Karnegija pouzdane su danas koliko i kad su nastale. Sada se možete pridružiti Karnegijevoj avanturi samootkrivanja uz knjigu *Kako uživati u životu i poslu*.

Predgovor

Da li ste ikada zastali i pomislili kako većina nas veći deo života provodi na poslu, bez obzira na to o kakvom poslu je reč?

To znači da naš stav prema poslu koji obavljamo određuje da li će nam dani biti ispunjeni uzbuđenjem i zadovoljstvom zbog postizanja vrhunskih rezultata ili nervozom, dosadom i umorom.

Obuka Dejla Karnegija osmišljena je tako da vam pomogne da izvučete najbolje iz radnog dana tako što ćete uživati u poslu na način koji podrazumeva da *sve* vreme pružate sve od sebe. Dok proučavate ove stranice, procenjujte svoj pristup životu i ljudima. Zatim počnite da razvijate svoje snage i otkrivajte koliko talenata i sposobnosti zaista imate, a da niste niste svesni, i koliko je zabavno koristiti ih.

Ova knjiga predstavlja zbir poglavlja odabranih iz dopunjenih izdanja dva najprodavanija dela Dejla Karnegija, *Kako zadobiti prijatelje i uticati na ljude*, te *Kako zaboraviti brige i naći zadovoljstvo u životu*. Opredelili smo se za delove koji su najznačajniji za ljude poput vas. Vi težite većoj ispunjenosti u životu, osećaju harmonije i svrsishodnosti, osećaju da na najbolji način koristite svoje unutrašnje resurse – i ova knjiga će vam pomoći da postignete te ciljeve.

Učestvovanje u obuci Dejla Karnegija zapravo je avantura u otkrivanju sebe, a moglo bi predstavljati prelomnu tačku u vašem

Dejl Karnegi

životu. U vama već postoje skrivena sredstva koja mogu doprineti da vam život bude divan. Sve što vam je sada potrebno jeste odlučnost da ih otkrijete i upotrebite.

Doroti Karnegi
Predsednica Upravnog odbora
Dejl Karnegi i saradnici, Inc.

Prvi deo

SEDAM PUTEVA DO MIRA I SREĆE

Dejl Karnegi napisao je knjigu *Kako zaboraviti brige i naći zadovoljstvo u životu* da pokaže da nam je život onakav kakvim ga napravimo. Ako najpre naučimo da prihvatimo sebe, podjednako svesni i dobrog i lošeg u nama, a onda počnemo da obavljamo stvar po stvar neophodnu za dostizanje ciljeva koje smo postavili, manje je verovatno da ćemo imati bilo potrebu i sklonost da gubimo vreme i energiju brinući se.

1

PRONAĐITE SEBE I BUDITE ONO ŠTO JESTE;
ZAPAMTITE, NA SVETU NE
POSTOJI NIKO POPUT VAS

DOBIO SAM PISMO OD GOSPOĐE Edit Olred iz Maunt Erija u Severnoj Karolini. „Kao dete, bila sam izuzetno osetljiva i povučena“, piše ona. „Bila sam gojazna, a zbog obraza sam izgledala još deblja nego što sam bila. Majka mi je bila staromodna i smatrala je da je budalasto nastojati da odeća izgleda lepo. Uvek je govorila široko će trajati, a usko se poderati, i u skladu s tim me je i odevala. Nikada nisam išla na žurke, nikad se nisam zabavljala, a kada sam odlazila u školu, nisam nikad učestvovala s drugom decom u aktivnostima na otvorenom, čak ni u atletici. Bila sam strahovito stidljiva. Osećala sam se potpuno 'različitom' od svih drugih i potpuno nepoželjnom.

Odrasla sam i udala se čoveka starijeg od mene nekoliko godina. Ipak, nisam se promenila. Njegovi su bili ugladeni i samouvereni. Bili su sve što je trebalo da ja budem, ali jednostavno nisam. Davala sam sve od sebe da budem poput njih, ali nisam uspevala. Svaki njihov pokušaj da me izvuku iz ljuštore samo bi me naterao da se još dublje povučem u sebe. Postala sam nervozna i

razdražljiva. Izbegavala sam prijatelje. Postalo mi je toliko loše da sam se naposljetku užasavala zvona na vratima! Bila sam čist pro-mašaj. Znala sam to i bojala sam se da će i moj suprug to shvatiti. Pokušavala sam da se pretvaram da sam vesela kad bismo negde izašli i preterivala sam i u tome. Znala sam da preterujem i posle bih se danima osećala jadno. Naposljetku sam bila toliko nesrećna da nisam videla smisao u produžavanju svog bitisanja. Počela sam da razmišljam o samoubistvu.“

Šta je to promenilo život ovoj nesrećnoj ženi? Samo jedna slu-čajna opaska!

„Slučajna primedba“, nastavila je gospođa Olred, „promenila mi je čitav život. Moja svekrva je jednog dana pričala o tome kako je podizala svoju decu i rekla: 'Bez obzira na to šta se dešavalo, uvek sam insistirala na tome da budu ono što jesu.' *Da budu ono što jesu.* To je rečenica koja je delovala! U trenutku sam shvatila da sam navukla svu tu bedu na sebe pokušavajući da se uklopim u obrazac koji mi nije odgovarao.

Promenila sam se preko noći! Postajala sam ono što jesam. Po-kušavala sam da proučim sopstvenu ličnost. Da saznam *šta sam*. Analizirala sam svoje jake tačke. Naučila sam sve o bojama i stilu i oblačila se na način za koji sam osećala da mi pristaje. Stvarala sam prijateljstva. Pridružila sam se jednoj organizaciji, koja je najpre bila mala, i skamenila se od straha kad su me ubacili u program. Međutim, svaki put kad bih govorila na skupovima, dobijala sam pomalo hrabrosti. Trebalo je da prođe mnogo vremena, ali sada sam srećnija nego što sam sanjala da je moguće. Dok sam podizala decu, učila sam ih lekciji koju sam lično savladala iz tako gorkog iskustva: *bez obzira na to šta se dešava, uvek budite ono što jeste!*“

Problem nevoljnosti ili nespremnosti da čovek bude ono što jeste predstavlja nešto što je „stara koliko i ljudska istorija i uni-verzalno kao čovekov život“, kaže doktor Džejms Gordon Gilki. Taj problem čovekove nespremnosti da bude ono što predstavlja

okidač mnogih neuroza, psihoza i kompleksa. Anđelo Patri napisao je trinaest knjiga i više hiljada novinskih članaka na temu podučavanja i vaspitanja dece i kaže sledeće: „Niko nije toliko nesrećan kao onaj ko čezne da bude drugačija osoba od one kakva jeste fizički i duhovno.“

Žudnja da se bude neko drugi posebno je primetna u Holivudu. Sem Vud, jedan od najpoznatijih holivudskih režisera, rekao je svojevremeno da mu najviše glavobolje zadaju ambiciozni mladi glumci koje mora da natera da budu ono što jesu. Svi su želeli da postanu drugorazredna Lana Turner ili trećerazredni Klark Gejbl. „Publika je to već videla, a sada želi nešto drugačije“, ponavljao im je Vud.

Pre nego što je počeo da režira filmove poput *Zbogom, gospodine Čips* i *Za kim zvona zvone*, Sem Vud je proveo godine u poslu s nekretninama razvijajući trgovačke talente. On tvrdi da u poslovnom svetu važe isti principi kao i u svetu pokretnih slika. Nikuda nećete stići ako izigravate majmuna. Ne možete biti papagaj. „Iskustvo me je naučilo“, govorio je on, „da je s ljudima koji se pretvaraju da su ono što nisu najsigurnije prekinuti saradnju što je pre moguće.“

Pitao sam Pola Bojntona, koji je tada radio kao direktor sektora za zapošljavanje u jednoj velikoj naftnoj kompaniji, koju najveću grešku ljudi prave kad se prijave za posao. On je to trebalo da zna: intervjuisao je više od šezdeset hiljada kandidata i napisao knjigu pod naslovom *Šest načina da dobijete posao*. Ovako mi je odgovorio: „Najveća greška koju ljudi čine kad apliciraju za posao jeste ta što nisu ono što jesu. Umesto da se opuste i budu potpuno otvoreni, često pokušavaju da vam daju odgovore za koje misle da će vam se svideti.“ Ipak, to ne funkcioniše zato što niko ne želi folirante. Niko nikad nije poželeo falsifikovani novčić.

Jedna devojka, inače ćerka konduktera trolejbusa, morala je da nauči tu lekciju na teži način. Čeznula je za tim da postane

pevačica, ali bila je ružnjikava. Imala je široka usta i izbačene prednje zube. Kad je prvi put pevala u javnosti – u jednom noćnom klubu u Nju Džersiju – pokušala je da donjom usnom da prekrije zube i da se ponaša „glamurozno“. Rezultat? Ispala je smešna. Bila je predodređena za neuspeh.

Međutim, u tom noćnom klubu našao se neki čovek koji ju je slušao i procenio da je nadarena. „Slušaj me dobro“, rekao joj je otvoreno, „posmatrao sam tvoj nastup i znam šta pokušavaš da sakriješ. Ti se stidiš svojih zuba!“ Devojci je bilo neprijatno, ali on je nastavio: „Čemu to? Da li je zločin imati izbačene zube? Ne pokušavaj da ih sakriješ! Otvori usta i publika će te voleti kad vidi da se ne stidiš. Osim toga“, dodao je lukavo, „ti zubi koje hoćeš da sakriješ mogu ti doneti bogatstvo!“

Kes Dejli je poslušala njegov savet i zaboravila na svoje zube. Od tada je mislila prvenstveno na svoju publiku. Širom je otvorila usta i pevala s takvim uživanjem i radošću, da je postala vrhunska filmska i radio-zvezda. Drugi komičari nastojali su *nju* da imitiraju!

Kad je izjavio da prosečna osoba razvija samo deset procenata svojih latentnih umnih sposobnosti, ugledni Vilijam Džejms zapravo je govorio o ljudima koji nisu pronašli sebe. „U poređenju s onim što treba da budemo“, pisao je, „mi smo tek polubudni. Služimo se samo delićem naših fizičkih i mentalnih potencijala. Posmatrajući to šire, ljudske jedinice za sada žive unutar svojih granica. One poseduju različite moći, ali po navici propuštaju ih da koriste.“

Vi i ja imamo takve sposobnosti, pa nemojmo gubiti ni sekundu brinući se zbog toga što nismo kao drugi ljudi. Vi ste nešto novo na ovom svetu. Od početka sveta i veka nije postojao neko isti kao vi i nikada se neće roditi osoba identična vama. Genetika, nauka o genima, uči nas da je svako od nas rezultat spajanja dvadeset tri hromozoma koje dobijamo od oca i dvadeset tri hromozoma koje nam daje majka. Tih četrdeset šest hromozoma sadrže sav genetski materijal koji određuje naše nasledne osobine. U svakom

hromozomu može biti „u bilo kom od više desetina do više stotine gena – jedan jedini gen kadar da, u nekim slučajevima, promeni čitav život pojedinca“, kaže Amram Šajnfeld. I zaista, mi smo „zastrašujuće i divno“ sazdani.

Čak i kad su se vaši roditelji upoznali i spojili, postojala je samo jedna šansa u trista hiljada milijardi da će se roditi osoba koja je baš vi! Drugim rečima, da imate trista hiljada milijardi braće i sestara, svi bi bili drugačiji od vas. Da li je sve ovo nagađanje? Nije, to je naučna činjenica. Ako poželite da pročitate više o tome, pročitajte knjigu *Vi i naslednost* Amrama Šajnfelda.

Mogu da govorim s ubeđenjem o ovoj temi, o tome kako da čovek bude ono što jeste, zato što sam s njom dobro upoznat. Znam o čemu govorim i to iz gorkog iskustva koje me je skupo stajalo. Dozvolite da vam ilustrujem. Kad sam s kukuruznih polja Misurija prvi put došao u Njujork, upisao sam Američku akademiju dramskih umetnosti. Čeznuo sam da postanem glumac. Imao sam ideju za koju sam mislio da je briljantna, prava prečica do uspeha; ideju toliko jednostavnu, toliko savršenu, da nisam mogao da shvatim zašto hiljade ambicioznih ljudi već nisu došle na nju. Radilo se o sledećem: proučiću način na koji slavni glumci tog vremena – Džon Dru, Volter Hempden i Otis Skinner – postižu uspeh. Onda ću imitirati ono što je kod svakog najbolje i pretvoriti se u blistavu, pobedničku kombinaciju svih njih. Kakva glupost! Kakav apsurd! Protraćio sam godine kopirajući druge dok mi u tvrdoj misurijskoj tintari nije sinulo da ja moram biti ja i da ne mogu biti neko drugi.

To potresno iskustvo trebalo je da me nauči pameti. Ali, nije. Ne mene. Bio sam previše glup. Morao sam da ponavljam lekciju. Nekoliko godina kasnije, odlučio sam da napišem knjigu o govorništvu za poslovne ljude, za koju sam verovao da će biti najbolja ikad napisana. Imao sam istu budalastu zamisao: nameravao sam da *pozajmim* ideje drugih pisaca i sve ih pametno složim u jednu sveobuhvatnu knjigu. Tako sam nabavio više desetina knjiga o

Dejl Karnegi

javnom obraćanju i potrošio godinu dana ubacujući ideje iz njih u svoj rukopis. Ipak, konačno mi je opet sinulo da izigravam budalu. Ova papazjanija, sačinjena od zamisli drugih ljudi, koju sam napisao, bila je toliko skrpljena i tupava da nijedan poslovni čovek ne bi ni pokušao da je čita. Bacio sam naposljetku jednogodišnji rad u kantu za otpatke i počeo iz početka. Ovog puta sam pomislio: moraš biti Dejl Karnegi, sa svim svojim manama i ograničenostima. Nikako ne možeš biti neko drugi. Tako sam prestao da pokušavam da postanem sinteza najboljeg od drugih ljudi, zasukao sam rukave i uradio ono što je trebalo odmah da uradim: sastavio sam udžbenik o javnom govorništvu zasnovan na mojim vlastitim iskustvima, zapažanjima i uverenjima koje sam stekao kao govornik i nastavnik besedništva. Naučio sam – za sva vremena, nadam se – lekciju koju je naučio ser Volter Roli. (*Ne govorim o ser Volteru koji je bacio svoj sako u blato da kraljica na njega zgazi. Mislim na ser Voltera Rolija koji je predavao englesku književnost na Oksfordu davne 1904. Godine.*) „Ne mogu da napišem knjigu poput Šekspira“, rekao je, „ali mogu da je napišem kao ja.“

Budite ono što ste. Postupajte po mudrom savetu koji je Irving Berlin dao pokojnom Džordžu Geršvinu. Kad su se prvi put sreli, Berlin je bio slavan, ali je Geršvin bio mladi kompozitor koji je pokušavao da se probije i radio je za trideset pet dolara nedeljno u ulici Tin Pan. Berlin je ponudio mladom Geršvinu, čije ga je umeće impresioniralo, da mu za skoro tri puta veću platu bude sekretar za muziku. „Ipak, nemoj prihvatiti to mesto“, posavetovao ga je. „Ako to učiniš, postoji verovatnoća da ćeš postati drugorzredni Berlina. Ako, pak, istraješ u tome da budeš svoj, jednog dana postaćeš prvorazredni Geršvin.“

Geršvin je poslušao taj savet i polako se razvio u jednog od najznačajnijih američkih kompozitora svoje generacije.

Čarli Čaplin, Vil Rodžers, Meri Margaret Makbrajd, Džin Otri i milioni drugih morali su da savladaju lekciju koju nastojim da objasnim u ovom poglavlju. I to na teži način – baš kao i ja.

Kad je Čarli Čaplin počeo da snima filmove, režiser je od njega uporno zahtevao da imitira nekog tada popularnog nemačkog komičara. Čarli Čaplin nikud nije stigao sve dok nije počeo da glumi samog sebe. Bob Houp imao je slično iskustvo; godinama je bez uspeha pevao i glumio u mjuziklima dok nije počeo da ubacuje duhovite primedbe i bude ono što jeste. Vil Rodžers je godinama namotavao uže u varijetskom pozorištu ne progovorivši ni reč. Nije napredovao sve dok nije otkrio svoj jedinstveni talenat za humor i progovorio dok je baratao užetom.

Kad se Meri Margaret Makbrajd prvi put okušala kao voditeljka na radiju, pokušala je da zvuči kao irska komičarka i omanula. Kad je počela prirodno da nastupa kao obična provincijalka iz Misurija, što je bila, stasala je među najpoznatije radio-voditelje u Njujorku.

Kad je Džin Otri pokušao da se otarasi svog teksaškog akcenta i počeo da se oblači kao gradski momci, tvrdeći da je iz Njujorka, ljudi su mu se gotovo smejali iza leđa. Ali, kada je počeo da svira bendžo i da peva kaubojske balade, započeo je karijeru koja ga je učinila najpopularnijim svetskim kaubojem u filmovima i na radiju.

Vi ste nova pojava u ovom svetu. Neka vam zbog toga bude drago. Izvucite najviše iz onoga što vam je priroda dala. Završna analiza pokaže da je svaka umetnost autobiografska. Možete da pevate samo svojim glasom. Možete da slikate samo svojim bojama i potezima. Morate biti ono što su od vas stvorila vaša iskustva, okruženje i nasleđe. Morate uzgajati svoj mali vrt u dobru i zlu. Morate svirati svoj mali instrument u orkestru života u dobru i zlu.

Kako je to Emerson poentirao u eseju *Oslanjanje na sopstvene snage*: „Postoji vreme u obrazovanju svakog čoveka kada on dolazi do ubeđenja da je zavist neznanje; da je imitiranje samoubistvo; da u dobru i zlu mora prihvatiti sebe kao svojju sudbinu; da mu, iako

Dejl Karnegi

je ogromni univerzum pun dobrog, nijedno zrno kukuruza neće pasti s neba ako se dobro ne pomuči na njivi koja mu je data. Sila koja se nalazi u njemu nova je po svojoj prirodi i niko sem njega ne zna šta je to što bi mogao da radi; ne zna ni on dok ne pokuša.“

Tako je to sročio Emerson. A evo i kako je pesnik – pokojni Daglas Melok – to rekao:

*Ako ne možeš biti bor na vrhu brda,
budi grm u dolini – ali budi
najbolji mali grm pored samog potoka;
budi žbun, ako drvo ne možeš biti.*

*Ako ne možeš biti žbun, budi busen trave,
i veselijim neki auto-put učini;
ako ne možeš da budeš štuka, onda prosto budi grgeč –
ali najživlji grgeč u jezeru!*

*Ne možemo svi biti kapetani, moramo biti i posada,
za sve nas ovde ima ponečega.
Ima velikih poslova, i onih manjih,
a zadatak koji moramo izvršiti onaj je koji nam je dodeljen.*

*Ako ne možeš biti auto-put, tad budi samo puteljak,
ako ne možeš biti sunce, budi zvezda;
ne određuje veličina tvoj uspeh ili promašaj –
već budi najbolji što možeš biti!*

Da bismo odnegovali mentalni stav koji će nam doneti mir i slobodu, zapamtimo...

**Ne imitirajmo druge.
Pronađimo sebe i budimo ono što jesmo.**